

VĖLAIČIAI

VĖLAIČIAI - kaimas Naujosios Akmenės kaim. sen., 3 km į š. r. nuo Naujosios Akmenės. Plotas 474,96 ha. Iš r. prieina Gėpaičių miškas; 1652 pirmą kartą paminėtas istorijos šaltiniuose. 1923 buvo 19 ūkių su 130 gyv. 1941 sovietinė okupacinė valdžia ištrėmė M. Marcinkevičienę su dukra, 1941 06 29 panikos ištikto raudonarmiečio nužudyta Bronė Šimaitė (ar Šimkaitė), 1946 žuvo iš Vėlaičių kilęs partizanas D. Biliūnas, gyventojas J. Byla nuteistas 10 m. lagerių ir 5 m. tremties; 1948 Alsėdžiuose suimtas iš Vėlaičių kilęs kunigas, religinių giesmių autorius Juozapas Butkus. 1949 išstremtos K. Biliūno ir M. Butkienės šeimos (8 asmenys), Leonas Biliūnas mirė tremtyje. 1949 - 1975 buvo kolūkio centras, 1975 - 1992 - stambaus I. Černiachovskio (vėliau - Luokavos) kolūkio pagalbinė gyvenvietė, 1944 - 1980 veikė pradinė m-la, 1947 - 1975 - felčerių punktas ; pastatyta gyvulininkystės fermų. 1959 buvo 80 gyv., 1970 - 110 gyv., 1997 - 41 ūkis su 101 gyv., 2016 gyv. vietą deklaravo 48 asmenys. Sodybos išsidėstę vienoje 710 m ilgio gatvėje. 2004 prijungta panaikinto Vydaučių k. teritorija. Vėlaičiuose 1903 g. kunigas., religinių giesmių kūrėjas, sovietinės okupacinės valdžios politinis kalinys J. Butkus, 1904 - kunigas ir katalikiškos spaudos darbuotojas K. Steponavičius-Steponis.

Inf.: *MLTE*, t. 3; *Lietuvos apgyventos vietos; Lietuvos gyventojų genocidas*, t. 1 - 4.